

BON-XIII.4242.2.2025

Protokół z trzydziestego drugiego posiedzenia Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, które odbyło się w dniu 18 lutego 2025 r. w MRPiPS w formule stacjonarnej

Trzydzieste drugie posiedzenie Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych odbyło się 18 lutego 2025 roku pod przewodnictwem Pana Ministra Łukasza Krasonia.

W spotkaniu wzięło udział 17 przedstawicieli ministerstw oraz przedstawicieli Ministrów do Spraw Równości, Polityki Senioralnej, wspierających Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w pełnieniu funkcji mechanizmu koordynacji, o którym mowa w art. 33 ust. 1 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. W spotkaniu również udział wzięli zaproszeni przez Przewodniczącego Zespołu goście: Prezes PFRON Pani Małgorzata Lorek, Prezes Fundacji Integracja Pani Ewa Pawłowska i Dyrektor Integracja LAB Pan Kamil Kowalski oraz przedstawiciele Polskich Kolei Państwowych S.A. (PKP S.A.): Zastępca Dyrektora Biura Zarządzania Strategicznego pan Michał Postek, Dyrektor Projektu w Biurze Inwestycji pan Łukasz Ołdak, Zastępca Dyrektora w Biurze Administracji i Eksploatacji Nieruchomości pani Ewa Mikulska-Szostak, przedstawiciele Urzędu Transportu Kolejowego: Naczelnik Wydziału Rynku Infrastruktury Kolejowej pani Anna Kowalska, Naczelnik Wydziału Rozwoju Oferty Przewozowej pan Kamil Świętoń, przedstawiciele PKP Polskich Linii Kolejowych S.A. (PKP PLK S.A.): z Biura Eksploatacji i Obsługi Pasażerskiej pan Paweł Kupiec oraz pan Mateusz Kowalski i przedstawiciel PKP Intercity S.A. Zastępca Dyrektora w Biurze Dyspozytury i Realizacji Przewozów pani Marzanna Tchórzewska.

Zgodnie z agendą posiedzenie miało następujący przebieg:

1. Otwarcie posiedzenia przez Przewodniczącego Zespołu Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – pana Łukasza Krasonia, przywitanie Dyrekcji Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych pani Moniki Rusin, Prezes PFRON pani Małgorzaty Lorek, współpracowników, członków Zespołu, Prezes Fundacji Integracja pani Ewy Pawłowskiej i zaproszonych gości.
2. Wręczenie powołania przedstawicielowi Ministra do Spraw Równości panu Pawłowi Kosmowskiemu.
3. Wprowadzenie do tematu posiedzenia.

Wiceminister Łukasz Krasoń opowiedział o swoim doświadczeniu niemożności podróżowania koleją, często ze względu na konieczność informowania o planowanej podróży z 24 godzinnym wyprzedzeniem i braku empatii ze strony pracowników kolei wskazanych do obsługi i pomocy osobom z niepełnosprawnością.

4. Na prośbę Pana Ministra podsumowania informacji przekazanych przez resorty po 31 posiedzeniu Zespołu dokonała pani Anna Iwańczyk, Naczelnik Wydziału ds. Organizacyjnych, Finansowych i Realizacji Projektów Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych MRPiPS. Wskazała na problemy komunikacyjne z odbiorem wiadomości ze strony Ministerstwa Zdrowia. Brak przekazania informacji przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwo Sprawiedliwości i Ministerstwo Obrony Narodowej - podanie informacji w zakresie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych przez resort obrony narodowej (1,3 %). Pozostałe resorty przekazały informacje w różnym zakresie, sumarycznie 7 resortów przekazało tylko informacje dotyczące wskaźnika zatrudnienia. Wskaźniki zatrudnienia osób niepełnosprawnych w ministerstwach wynoszą: Ministerstwo Aktywów Państwowych 4%, Ministerstwo Cyfryzacji 4,9 %, Ministerstwo Edukacji Narodowej 3,7 %, Ministerstwo Finansów 3,0 %, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej 4,1 %, Ministerstwo Infrastruktury 2,8%, Ministerstwo Klimatu i Środowiska 3,1 %, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego 3,2 %, Ministerstwo Przemysłu 3,0 %, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi 3,4 %, Ministerstwo Rozwoju i Technologii 2,7 %, Ministerstwo Sportu i Turystyki 2,6 %, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji 2,5 %, Ministerstwo Spraw Zagranicznych 1,4 %. KPRM 2,3 %, Ministerstwo Zdrowia 3,1 %. Dwa resorty mają najniższe wskaźniki – MON i MSZ.

Pani Prezes PFRON, Małgorzata Lorek, podała wskaźnik dla PFRON - powyżej 13 %. Dla MRPiPS wynosi on 7,8 % a w Biurze Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych - około 18 %.

Należy zauważyć, że dane mogą nie być całkowicie porównywalne z uwagi na fakt, że mogą dotyczyć różnych okresów: inf. miesięczne za różne niekoniecznie za te same miesiące roku lub średnioroczne, ale dają ogólny obraz sytuacji w zakresie poziomu zatrudnienia osób niepełnosprawnych w urzędach centralnych administracji publicznej. Przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości, pan Dyrektor Przemysław Wołowski zobowiązał się do przekazania brakujących informacji. Konieczne jest dostanie informacji także przez pozostałe resorty odnośnie brakujących informacji i danych. Do końca tygodnia, tj. 23.02.2025 r. należy uzupełnić brakujące informacje odnośnie poziomu wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych i źródeł danych o osobach z niepełnosprawnościami. W razie trudności w pozyskaniu informacji dotyczących wdrażania Konwencji wskazany jest kontakt z komórką w danym resorcie, która wcześniej przygotowywała informacje sprawozdawcze z wdrażania Konwencji, realizacji Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 czy do Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Minister Łukasz Krasoń poruszył kwestię możliwości dostosowania programów Rady Nadzorczej PFRON i projektów do potrzeb resortów aby poprawić mechanizmy i zachęcić do zwiększenia zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami. Do wpłaty kwot na PFRON zobowiązani są wszyscy pracodawcy, którzy zatrudniają co najmniej 25 pracowników, jeśli nie osiągną wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych na poziomie 6%. Zgodnie z art. 21 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób

niepełnosprawnych stan zatrudnienia ustala się za cały miesiąc w przeliczeniu na pełne etaty. Nawiązał do konieczności zmiany podejścia, które pomoże uzyskać wskaźnik na poziomie 6% i więcej. **Minister Krasoń zwrócił się do członków zespołu o przygotowanie na następne posiedzenie Zespołu informacji zwrotnej odnośnie tego, co należałoby poprawić czy zmienić aby w każdym resorcie zwiększyć zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami. Jakie mechanizmy w systemie wymagają poprawy i ulepszenia w celu zwiększenia efektywności?**

Prezes PFRON Małgorzata Lorek odniosła się do programów stażowych realizowanych przez PFRON i poinformowała, że resorty zgłosiły zapotrzebowanie po kilka stanowisk stażowych. PFRON zobowiązał się do przesłania informacji dla resortów o realizacji programów i projektów.

Pani Anna Iwańczyk kontynuowała temat pozyskania od resortów informacji odnośnie danych statystycznych dotyczących osób z niepełnosprawnościami i poziomu wrażliwości Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Sekretariat Zespołu przygotowuje podsumowanie informacji otrzymanych od resortów. Wskazała, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przekazało wyjątkowo szczegółowy opis posiadanych źródeł danych statystycznych.

W kwestii wdrażania Konwencji, Departament Współpracy Międzynarodowej w MRPiPS koordynuje prace związane z przygotowaniem informacji sprawozdawczych dla Komitetu ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych z wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. W odpowiednim czasie zostanie przesłane pismo dot. sprawozdawczości w zakresie wykonywania Konwencji w zakresie każdego resortu..

5. Prezentacja Ministerstwa Infrastruktury:

Na wstępie głos zabrał pan dyrektor Michał Sułkowski z Ministerstwa Infrastruktury, wskazując na świadomość istnienia problemów związanych z dostępnością transportu kolejowego i tego, że to od transportu zależy czy osoby z niepełnosprawnościami dotrą do szkoły, pracy, placówki służby zdrowia czy miejsc kultury.

Prezentację "Dostępność Transportu Kolejowego" przedstawił pan Cezariusz Wiśniewski. Z roku na rok powiększa się tabor i infrastruktura obiektów. Jest duża świadomość problemów w zakresie dostępności - istniejące obiekty powinny być dostosowane zgodnie z Rozporządzeniem TSI PRM, nowopowstająca infrastruktura od razu musi spełniać przepisy i normy UE. Minister Łukasz Krasoń zapytał o dane - ile dworców spełnia przepisy oraz jakie dane posiada Ministerstwo Infrastruktury. Do 2025r. powinno być dostosowanych 63 % stacji i przystanków kolejowych, w 2024r. zostało osiągnięte 74 %, zaś w Strategii zakładano dostępność 60 % dworców na 2025r. a osiągnięto 57 %. Minister Łukasz Krasoń zapytał o przebudowę pod kątem dostępności dworca kolejowego Warszawa Wschodnia. Planowana jest przebudowa dworca w ramach Programu Kolejowego do 2030r.

Zgodnie ze stanem na koniec 2024r. dostosowane są 2 192 stacje. Co roku powiększany jest tabor dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnościami pod względem kontrastu kolorystycznego, wyposażenia w windy, oznaczenia w alfabecie Brail'a, systemu zgłoszeniowego i przestrzeni dla wózków. PKP Intercity realizuje inwestycje zakupu wagonów COMBO. W 2025r. odebrano 95 wagonów COMBO, które uzyskały certyfikat Fundacji Integracja. W wagonach zadbano o odpowiednie

wyciszenie wnętrza, wydzielono przedziały rodzinne, a także przedział dla osób z niepełnosprawnościami, w tym poruszających się na wózku. Wagony COMBO oferują miejsca do siedzenia w układzie przedziałowym i bezprzedziałowym, z miejscami do przewożenia rowerów.

Przewodniczący Zespołu, Minister Łukasz Krasoń zapytał czy w wytycznych są przepisy dot. budowy komfortek na dworcach?

Pan Kamil Kowalski z Fundacji Integracja na prośbę Pani Prezes Ewy Pawłowskiej udzielił odpowiedzi, że w tym zakresie stosuje się § 85 a Rozporządzenia Ministra

Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim

powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, który wskazuje, że w określonych rodzajach budynków wydziela się pomieszczenie dostosowane i przeznaczone do karmienia i przewijania dzieci (§ 85 a ust.1) i pomieszczenia do przewijania dorosłych osób ze szczególnymi potrzebami (§ 85 a ust. 2); te ostatnie wydziela się m.in. w budynkach przeznaczonych na potrzeby kultury, sportu, handlu, usług lub obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym lub lotniczym o powierzchni użytkowej powyżej 10 000 m²). Komfortka to wygodne miejsce dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów, gdzie w godnych warunkach mogą zadbać o higienę osoby niepełnosprawnej, przebrać ją, zmienić pieluchomajtki czy nawet wymienić cewnik. W komfortce znajduje się leżanka - przewijak dla dorosłych, zlew/umywalka, miska ustępowa, bateria wraz ze słuchawką prysznicową i odpowiednio duży kosz na śmieci. Aby zachować odpowiednią przestrzeń manewrową pomieszczenie, w którym ma być komfortka, powinno mieć 12 m².

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych pan Łukasz Krasoń poinformował o trwających pracach w MRPiPS nad stworzeniem komfortki w Ministerstwie.

PKP S. A. zajmowało się tematem wraz z Wiceministrem Infrastruktury panem Piotrem Malepszakiem i przy remontowanych dworcach postarają się wygospodarować przestrzeń na komfortki. Przepisy europejskie TSI PRM odnoszą się tylko do zapewnienia przewijaków dla dzieci. Są plany aby w taborach kolejowych takie pomieszczenia się pojawiały. Wyzwaniem jest zmiana zapisów TSI PRM w tym zakresie.

Pani Karolina Gzowska, przedstawicielka Ministerstwa Rozwoju i Technologii, potwierdziła, że od 1.08.2024r. obowiązuje warunek techniczny do nowoprojektowanych budynków - musi być wydzielone odpowiednio wyposażone pomieszczenie o powierzchni 12 m² do przewijania osób dorosłych.

W trakcie dyskusji pojawiły się kwestie dotyczące:

- Zgłaszania potrzeby asysty przez osobę z niepełnosprawnością, co wynika z rozporządzenia UE nakazującego skrócenie czasu zgłoszenia z 48 do 12 godzin przed podróżą. Pani Marzanna Tchórzewska PKP Intercity S. A.

poinformowała, że przewoźnicy mają możliwość w okresie 5 lat do skrócenia czasu zgłoszenia z 48 do 36 godzin, niemniej jednak - aby wyjść naprzeciw oczekiwaniom pasażerów z niepełnosprawnościami, skrócono ten czas do 24 godzin. Zgłoszenia mogą być przyjmowane w formie elektronicznej i telefonicznej.

- Problem wyposażenia infrastruktury peronowej aby była w bezpieczny sposób kompatybilna z rampami najazdowymi. Nie na każdej stacji można użyć rampy ze względu na zbyt dużą różnicę między poziomem peronu a rampą, co tworzy wysoki kąt nachylenia i może prowadzić do wypadków z udziałem osoby z niepełnosprawnością (istnieje ryzyko wypadnięcia z wózka).

Przewodniczący Zespołu, Minister Łukasz Krasoń opowiedział o rozwiązaniu niemieckim odnośnie stosowania wózka z windą hydrauliczną na peronach kolejowych jako prostego i mobilnego rozwiązania. Zadał również pytanie o podnoszenie świadomości i szkolenia kadry na dworcach.

Pani Ewa Mikulska – Szostak (PKP S.A.) odpowiedziała, że usługi wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami są świadczone przez pracowników ochrony, którzy są zobowiązani do świadczenia takiej usługi i są odpowiednio przeszkoleni w tym zakresie. W przypadku problemów ma miejsce ponowne przeszkolenie. W internecie jest dostępna informacja gdzie i na których dworcach jest świadczona usługa. Pan Dyrektor Przemysław Herman (MFiPR), uzupełnił, że do 2028r. realizowane są projekty ze środków Unii Europejskiej dot. ujednolicenia standardów szkoleniowo – doradczych we wszystkich spółkach kolejowych w kontekście obsługi osób z niepełnosprawnościami. Od 7.06.2023r. jest obowiązek prawny podnoszenia kwalifikacji pracowników.

Minister Łukasz Krasoń zwrócił uwagę na brak informacji/oznakowania w systemie o dostępności lub braku dostępności dworców już przy zakupie biletu kolejowego. Pani Dyrektor Marzanna Tchórzewska (PKP Intercity S.A.) odniosła się do tego, informując, że wyszukiwarka o rozkładzie jazdy podaje informacje dot. dostępności i obecnie czekają na uzupełnienie informacji od PKP PLK w zakresie działania wind ułatwiających dostęp między peronami na dworcu w czasie rzeczywistym.

Dyrektor Przemysław Herman (MFiPR) dodał, że na stronie PKP S.A. w zakładce BEZ BARIER znajduje się wyszukiwarka dostępnych dworców, która jest skorelowana z PKP S.A.

Ze względu na fakt, że osoby z niepełnosprawnościami są często również wykluczone cyfrowo, należy zadbać o to aby uzyskiwały informację o dostępności stacji początkowej i końcowej podróży już na poziomie kupowania biletów.

Pan Kamil Kowalski (Fundacja Integracja) zaapelował o ujednolicenie informacji i oznaczeń na dworcach oraz sprawdzenie np. prowadzenia ścieżek dotykowych czy jakości planów tyflograficznych. Powinna być przekazywana spójna i ujednolicona informacja na dworcach, nie tylko na etapie planowania, ale również zarządzania dworcem. Konieczne jest ujednolicenie rozwiązań i standardów przez UTK, również w zakresie komunikacji, które obowiązywałyby niezależnie od realizacji przez firmy wyłonione w przetargach, żeby systemy były kompatybilne w zależności od dworca a z drugiej strony żeby zapewnić konkurencyjność i dostęp dla dostawców.

Brak skarg w zakresie dostępności i funkcjonowania dworców nie jest wyznacznikiem dobrego funkcjonowania, tylko zadowolenie klientów z obsługi.

Kolejnym tematem poruszonym podczas spotkania przez Ministra Krasonia była kwestia zniżek i ulg w komunikacji kolejowej dla osób niepełnosprawnych i opiekunów.

Minister Krasoń poprosił o przekazanie w ciągu 1-2 tygodni danych za 2024 rok dotyczących liczby osób korzystających z różnych ulg w celu ułatwienia i zachęcenia do korzystania z usług?

Pan Michał Sułkowski Zastępca Dyrektora Departamentu Kontroli (MI) zadeklarował przygotowanie zestawienia, jednak wskazał na trudność ze względu na zdecentralizowany system ulg. Jest wstępna koncepcja ujednolicenia i zmniejszenia rodzaju ulg. Minister Łukasz Krasoń zaproponował robocze spotkanie w tym zakresie, pan dyrektor M. Sułkowski potwierdził organizację spotkania z przedstawicielami kierownictwa MI, Ministra ds. Polityki Senioralnej i MRPiPS.

Pan Paweł Kosmulski reprezentujący Ministra ds. Równości zabrał głos w sprawie dyrektywy antydyskryminacyjnej.

6. Sprawy różne, w tym ustalenie następnego terminu i tematu posiedzenia:
Kolejne spotkanie zaplanowano na pierwszą połowę kwietnia 2025r. Tematem wiodącym będzie zapewnienie bezpieczeństwa osobom z niepełnosprawnościami w sytuacjach kryzysowych (powódź, ewakuacja), w tym na wypadek wojny.
Przedstawiciele BON MRPiPS skontaktują się z przedstawicielami resortów spraw wewnętrznych oraz obrony narodowej w celu uzgodnienia zakresu informacji prezentowanych na posiedzeniu.

Przedstawicielka MF zaproponowała zaproszenie instytucji pomocy społecznej (MOPS-y) ze względu na ich rolę w udzielaniu wsparcia osobom z niepełnosprawnościami podczas sytuacji kryzysowych jak np. powódź we wrześniu 2024 r.

Prezes Fundacji Integracja zaprosiła członków Zespołu do kontaktu w sprawach dotyczących udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami w transporcie kolejowym i w sprawie komfortek.

Z wyrazami szacunku

Łukasz Krasoń

Przewodniczący Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych,

Pełnomocnik Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych
w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Załączniki:

1. Agenda spotkania
2. Lista obecności